

KNJIŽNICA PAVLA GOLIE TREBNJE

Karmen Papež

**VPLIV BIBLIOPEDAGOŠKE DEJAVNOSTI V KNJIŽNICI PAVLA GOLIE
TREBNJE NA ŠIRJENJE BRALNE KULTURE MED OTROCI**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Trebnje, 2023

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Karmen PAPEŽ

Naslov pisne naloge: Vpliv bibliopedagoške dejavnosti v Knjižnici Pavla Golie Trebnje na širjenje bralne kulture med otroci

Kraj: Trebnje

Leto: 2023

Št. strani: 31

Št. slik: 14

Št. preglednic: 0

Št. prilog: 1

Št. strani prilog: 3

Št. referenc: 25

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v Knjižnici Pavla Golie Trebnje.

Mentor v času strokovnega usposabljanja (ime in priimek, naziv delovne organizacije): Petra Podkrižnik, Knjižnica Pavla Golie Trebnje.

UDK: 027.625:021.3(497.4Trebnje)

Ključne besede: bralna kultura, književna vzgoja, splošne knjižnice, vzgojno-izobraževalni zavodi, institucionalno povezovanje, pripovedovanje, pravljice

Izvleček: Knjižnica Pavla Golie Trebnje ima, kot mnoge druge splošne knjižnice, raznovrstno ponudbo bibliopedagoških dejavnosti za predšolske in šolske otroke. Med te dejavnosti uvrščamo ure pravljic, bibliopedagoške ure, ustvarjalne delavnice, predstave za otroke, bralne značke, mesečne uganke, kvize in podobno. Namen in poslanstvo bibliopedagoških dejavnosti je širjenje bralne kulture, promocija knjižnice in spodbujanje bralnih navad. Naloga v ospredje postavlja bibliopedagoške ure v obliki sodelovanja splošne knjižnice z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami, kot so vrtci in šole. Opisali in analizirali bomo načrtovanje, promocijo, izvedbo in vsebinske dele bibliopedagoške ure, izvedene v letu 2022 z naslovom Barvita košara jeseni. Z anketo bomo preverili zadovoljstvo vzgojiteljic in učiteljic z izvedenimi bibliopedagoškimi urami v letu 2022 ter željo po nadaljnjem sodelovanju. Menimo, da so za kakovostno in uspešno izvedeno bibliopedagoško delo ključnega pomena dobra priprava, načrtovanje in promocija. Kazalec uspešnosti je tudi število izvedenih bibliopedagoških ur. Cilj raziskave je poiskati možnosti, kako lahko splošna knjižnica na aktualne, inovativne in zanimive načine učinkovito pristopi k širjenju bralnih navad pri otrocih in poišče metode, s katerimi otroke povabi v knjižnico ter tako naredi bralce za vse življenje.

KAZALO

1	UVOD.....	1
2	NAMEN IN CILJI NALOGE	2
2.1	RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	2
2.2	METODOLOGIJA DELA.....	3
3	OTROCI IN BRALNA KULTURA	4
4	KOMPETENCE MLADINSKEGA KNJIŽNIČARJA.....	5
5	BIBLIOPEDAGOŠKA DEJAVNOST	6
5.1	ZAKONSKE DOLOČBE, STANDARDI, PRIPOROČILA IN SMERNICE	6
5.2	OBLIKE BIBLIOPEDAGOŠKE DEJAVNOSTI V KNJIŽNICI PAVLA GOLIE TREBNJE	7
5.2.1	Ure pravljic	8
5.2.2	Bibliopedagoške ure	9
5.2.3	Rastem s knjigo	10
5.2.4	Predstave za otroke.....	10
5.2.5	Delavnice za otroke	10
5.2.6	Ustvarjalne delavnice in knjižne stojnice	10
5.2.7	Mesečne uganke	11
5.2.8	Jurčkov kovček.....	11
5.2.9	Jurčkov nahrbtnik	12
5.2.10	Vesolje bralnih zakladov	12
5.2.11	Igroteka.....	12
6	VPLIV BIBLIOPEDAGOŠKE DEJAVNOSTI V SPLOŠNI KNJIŽNICI PAVLA GOLIE TREBNJE NA ŠIRJENJE BRALNE KULTURE MED OTROCI.....	12
6.1	BIBLIOPEDAGOŠKE URE V KNJIŽNICI PAVLA GOLIE TREBNJE.....	12
6.1.1	Načrtovanje.....	13
6.1.2	Promocija bibliopedagoške dejavnosti	14

6.1.3	Partnerstvo in sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi organizacijami	15
6.2	PRIMER BIBLIOPEDAGOŠKE URE BARVITA KOŠARA JESENI	16
6.2.1	Predstavitev knjižnice.....	16
6.2.2	Seznanitev s poučnimi knjigami.....	17
6.2.3	Simbolna igra.....	17
6.2.4	Uganke.....	18
6.2.5	Izvedba trika	19
6.2.6	Pripovedovanje zgodbe.....	19
6.2.7	Rime, izreki, ponavljanje.....	20
6.2.8	Poznana zgodba	20
6.2.9	Lutke.....	21
6.3	REZULTATI ANKETE	21
7	RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI	27
7.1	RAZPRAVA.....	27
7.2	ZAKLJUČEK	28
8	NAVEDENI VIRI IN LITERATURA	29

KAZALO SLIK

Slika 1:	Število prireditev za otroke v Knjižnici Pavla Golie Trebnje v letu 2022	8
Slika 2:	Fotografski kotiček.....	11
Slika 3:	Improvizirani vrt z ugankami o različnih vrtninah.....	18
Slika 4:	Lutke ob pripovedovanju zgodbe Repa velikanka	19
Slika 5:	Razmerje anketirancev	22
Slika 6:	Obisk knjižnice izven organiziranih dejavnosti	22
Slika 7:	Primernost izvedene bibliopedagoške ure starosti otrok.....	23
Slika 8:	Dejavnost po izvedeni bibliopedagoški uri	23
Slika 9:	Vsebinski deli bibliopedagoške ure.....	24
Slika 10:	Ocena izvedbe, vsebine in dolžine bibliopedagoške ure.....	24
Slika 11:	Strinjanje z vnaprej podanimi trditvami.....	25

Slika 12: Mnenje anketirancev o odzivu otrok.....	25
Slika 13: Nadaljnja udeležba na bibliopedagoških urah anketirancev	26
Slika 14: Odstotek anketirancev, ki želijo oziroma ne želijo sprememb pri bibliopedagoških urah.....	26

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik.....	I
------------------------------------	---

1 UVOD

Izbrana tema je vedno aktualna dejavnost knjižnice, saj je bibliopedagoško delo eden od načinov promoviranja branja in knjižnice. S tem širimo bralno kulturo in otroke (ob pomoči staršev) za branje motiviramo že v zgodnjem predbralnem obdobju. Pismenost je pomembna za ljudi vseh starosti in nikoli ni prezgodaj, da bi začeli spodbujati dobre bralne navade. V Knjižnici Pavla Golie Trebnje bibliopedagoško delo pokriva pomemben del knjižnične dejavnosti, s katero knjižnica uresničuje svoje poslanstvo in vlogo v družbi.

Knjižnica Pavla Golie Trebnje je osrednja splošna knjižnica, ki opravlja javno službo na področju knjižnične dejavnosti za območje občin Trebnje, Mirna, Šentrupert in Mokronog - Trebelno. Knjižnična dejavnost je namenjena 22.285 prebivalcem. Člani in uporabniki knjižnice prihajajo tudi iz drugih okoliških občin, s pomočjo spleta in modula COBISS/OPAC pa tudi mnogo širše, saj navedene aplikacije ponujajo informacije o delovanju in zalogi knjižnice vsej zainteresirani javnosti v Sloveniji in drugod po svetu (Knjižnica Pavla Golie Trebnje, 2023).

Ker so bibliopedagoške ure v Knjižnici Pavla Golie Trebnje tista dejavnost, s katero dosežemo največ otrok, se bomo v nalogi posvetili tej temi. Z raziskavo bomo ugotavljali, ali so bibliopedagoške ure, v sodelovanju z vrtci in šolami, zaželena oblika bibliopedagoškega dela splošne knjižnice. Opisali in analizirali bomo vsebinske dele bibliopedagoške ure, izvedene v letu 2022. Z anketo bomo preverili zadovoljstvo vzgojiteljic in učiteljic z izvedenimi bibliopedagoškimi urami v letu 2022 ter željo po nadaljnjem sodelovanju. Menimo, da so za kakovostno in uspešno izvedeno bibliopedagoško delo ključnega pomena dobra priprava, načrtovanje in promocija. Kazalec uspešnosti je tudi število izvedenih bibliopedagoških ur.

V nalogi so predstavljene ugotovitve petmesečne raziskave. Osredotočili smo se na ciljno skupino predšolskih in šolskih otrok do 9. leta starosti, ki so bili na povabilo knjižnice udeleženi na bibliopedagoški uri. Ker je bil odziv na povabilo zelo velik, smo v okviru kadrovskega zmoglosti in po ključu najprej zapolnjenih mest sprejeli le določeno število skupin iz okoliških vrtcev in šol. Zato smo se pri raziskavi osredotočili le na tiste skupine, ki so bile udeležene v bibliopedagoški uri. Želimo si, da bi v prihodnosti lahko v bibliopedagoško dejavnost vključili vse zainteresirane skupine.

2 NAMEN IN CILJI NALOGE

Namen pisne naloge je preučiti, kako splošna knjižnica preko bibliopedagoške dejavnosti prispeva k spodbujanju branja pri otrocih. Knjižnica namenja velik poudarek razvoju bralne (seveda tudi predbralne oz. porajajoče se pismenosti) in informacijske pismenosti. Poučevanje je ključna naloga knjižničarjev pri delu z otroki in mladino. Tako knjižničarji uresničujejo otrokovo pravico dostopa do informacij in pravico do zaščite pred škodljivim gradivom (Vilar, 2017, str. 181).

Avtorici Farmer in Stričević (2011, str. 12) navajata, kako lahko raziskave pripomorejo k ugotavljanju in oceni prizadevanja za spodbujanje branja. Načrtovalci, ciljna publika in sponzorji želijo vedeti in imeti možnost oceniti, kako učinkoviti so bili določeni projekti in publikacije pri doseganju ciljev programa. Uspeh je mogoče meriti v dveh dimenzijah:

- Proces: kako dobro je bil sam napor/program/projekt načrtovan in izveden.
- Izdelek prizadevanja: kakšen vpliv ima na udeležence, tako za knjižnico kot druge deležnike; kakšen je izid.

Cilj raziskave je poiskati možnosti, kako lahko splošna knjižnica na aktualne, inovativne in zanimive načine učinkovito pristopi k širjenju bralnih navad pri otrocih in poišče metode, s katerimi otroke povabi v knjižnico ter tako naredi bralce za vse življenje.

Na osnovi rezultatov raziskave želimo potrditi, da je bibliopedagoško delo zaželena in nujno potrebna dejavnost splošne knjižnice, saj bistveno pripomore k spodbujanju bralnih navad in bralne kulture pri otrocih. Hkrati spodbuja medinstitucionalno sodelovanje in povezovanje v lokalnem okolju (šole in vrtci). Naloga v ospredje postavlja bibliopedagoške ure za predšolske in šolske otroke v prvi starostni skupini. V prvem delu smo predstavili zakonodajo, smernice, bibliopedagoško dejavnost v splošnih knjižnicah in v Knjižnici Pavla Golie Trebnje. Drugi del predstavlja analizo bibliopedagoške ure, rezultate ankete in končne ugotovitve.

2.1 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Pri nalogi smo se osredotočili na vprašanja, kako otroci doživljajo izvajanje bibliopedagoških dejavnosti in katere oblike izvajanja bibliopedagoške dejavnosti se anketirancem zdijo najpomembnejše (v obliki pravljичnih ur, predstavitev poklica, branje, kvizi, ustvarjalne

delavnice, pripovedovanje pravljic, predstavitev knjižnice, ravnanje z gradivom). Spraševali smo se, kako se otroci odzovejo na poslušano pravljico, ali sta bili dolžina in vsebina primerni starosti otrok, ali se na temo pravljice, ki je bila podana na bibliopedagoški uri z otroki pogovarjajo in ustvarjajo tudi kasneje v vzgojno-izobraževalnem procesu?

Skozi raziskavo smo želeli potrditi naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: Bibliopedagoške ure so zaželena oblika spodbujanja bralne kulture med otroci.

Hipoteza 2: Vzgojiteljice in učiteljice so z izvedbo bibliopedagoških ur zadovoljne.

Hipoteza 3: Bibliopedagoške ure, po mnenju vzgojiteljic in učiteljic, otroci sprejemajo z navdušenjem.

Hipoteza 4: Za uspešno izvedbo bibliopedagoške ure sta najpomembnejši dobra priprava in načrt.

2.2 METODOLOGIJA DELA

Teoretični del naloge vključuje pregled strokovne literature. Teoretična dejstva bomo primerjali s študijo primera izvedenih bibliopedagoških ur na temo Barvita košara jeseni. Opisali in analizirali bomo potek in vsebinske elemente izvedenih bibliopedagoških ur v Knjižnici Pavla Golie Trebnje.

Raziskovalni podatki bodo pridobljeni s kvantitativno metodo ankete oziroma vprašalnika, ki jo bodo, na temo izvedbe bibliopedagoške dejavnosti v Knjižnici Pavla Golie Trebnje, izpolnili nosilci vzgojno-izobraževalne dejavnosti (vzgojitelji/ce in učitelji/ce).

V raziskovalni vzorec bodo vključene vzgojitelji/ce in učitelji/ce, katerih skupine so bile deležne izvedbe bibliopedagoških ur v letu 2022. S pomočjo anketnega vprašalnika bomo poskušali pridobiti njihova stališča in podatke o vplivu bibliopedagoške dejavnosti na otroke v njihovih skupinah. Raziskava je potekala od septembra 2022 do aprila 2023. S kombinacijo kvalitativnega in kvantitativnega pristopa bomo ugotavljali vpliv bibliopedagoške dejavnosti na bralno kulturo otrok.

3 OTROCI IN BRALNA KULTURA

Avtorji Vilar idr. (2017, str. 27) poudarjajo, da vloga splošne knjižnice ni samo v zagotavljanju dostopnosti gradiva, temveč tudi v omogočanju, spoznavanju in razvijanju bralne kulture. »Bralno kulturo opredeljujemo kot skupek pojmovanj, vrednot, norm, sporočil v zvezi z branjem, ki so prisotni v družbi in katerih namen je spodbujanje branja in izboljševanje odnosa do branja, ne le v učnih situacijah, temveč tudi v vsakodnevnem življenju. Bralno kulturo oblikuje celotna družba, v katero so neločljivo vpeti in medsebojno povezani tudi javni izobraževalni in knjižnični sistemi.« (Haramija in Vilar, 2017, str. 5)

Pregled literature podpira vrsto trditev, da različne oblike bibliopedagoške dejavnosti opismenjevanja in spodbujanja bralne kulture, kot so branje, pripovedovanje zgodb, petje, ustvarjanje ipd., pozitivno vplivajo na razvoj otrokovih možganov in jim posledično pomagajo pridobiti predbralne in bralne spretnosti, ki jih potrebujejo za vseživljenjsko učenje. Te vrste opismenjevanja v splošnih knjižnicah nudijo v obliki bibliopedagoških ur, pravljичnih ur, bralnih značk, ugank in mnogih drugih dejavnostih.

V osrednji in krajevnih knjižnicah se trudimo uporabnikom omogočiti podoben obseg storitev, ne glede na velikost kraja oz. knjižnice. »V manjših lokalnih skupnostih je knjižnica še pomembnejša kot v večjih mestih, kjer je več kulturne ponudbe. Knjižnica je pomembna, posebej pri otrocih, kjer se ljubezen do knjige in odnos do knjige privzgoji, sami pa težko pridejo do knjižnice oziroma jih morajo spremljati starši, kar pomeni da jih redkeje spremljajo, sploh če knjižnica ni locirana v neposredni bližini.« (Vilar idr., 2017, str. 63).

»Knjižnične enote in oddelki za otroke in mladino z različnimi pristopi skrbijo za stalen prirast novih uporabnikov knjižnice. To je možno doseči s povezovanjem z različnimi vzgojno izobraževalnimi ustanovami (vrtci, osnovne šole, ipd.), z nudenjem in omogočanjem dostopa do kvalitetnega knjižničnega gradiva ter z različnimi oblikami dela za otroke in mladino.« (Bošnjak, 2006, str. 79)

»Predšolske ustanove, vrtci in druge izobraževalne ustanove so za mladinske knjižničarje pomembni partnerji. V njihovo korist mora mladinski knjižničar zagotoviti številne posebne programe, kot so:

- obiski knjižnic,

- usposabljanje uporabnikov za iskanje gradiva,
- učne ure informacijske pismenosti,
- promocija branja,
- storitve izposoje,
- kulturni programi,
- podpora in pomoč pri domačih nalogah,
- obiski avtorjev in pripovedovalcev,
- prostor za srečevanja začetnikov v stroki.« (IFLA smernice za knjižnične storitve za otroke, stare med 0 in 18 let, 2019)

4 KOMPETENCE MLADINSKEGA KNJIŽNIČARJA

Strateški načrt Knjižnice Pavla Golie Trebnje (2019, str. 5) navaja naloge strokovnih delavcev, med katerimi je, poleg nabavne, informacijske, organizacijske in posredovalne naloge, tudi pedagoška naloga, kamor uvrščamo tudi izobraževanje uporabnikov v okviru bibliopedagoških ur. »Knjižničar, ki dela z otroki v predšolskem obdobju, ima veliko odgovornost, saj prihaja kot spodbujevalec branja v neposreden stik s predšolskim otrokom in njegovimi starši. S svojim svetovalnim delom vpliva na razvoj njegovih bralnih navad in izgrajuje njegov literarni okus.« (Mlakar, 2003, str. 89)

Avtorica MacLean (2008, str. 9) pravi, da so knjižničarji na svoj način učitelji – morda ne toliko v tem, da otroke učijo tehnik branja, ampak v tem, da otroke učijo, kako brati rad. S tem, ko naredijo pismenost zabavno, postavljajo temelje zgodnje pismenosti, ki so potrebni za bralni uspeh. Javne knjižnice imajo zelo pomembno vlogo pri pomoči otrokom pri razvoju spretnosti predbralne pismenosti, ki jih potrebujejo, da so pripravljeni na šolo. Z usposabljanjem knjižničnega osebja o najboljših praksah za načrtovanje in pripravo predšolskih pravljic, lahko javne knjižnice naredijo spremembe in jih tudi bodo.

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2019) za razvoj predbralne pismenosti, bralne kulture in bralne pismenosti otrok navajajo naslednje kompetence knjižničarjev: obvladovanje pisne in ustne komunikacije pri delu z otroki (pomoč, svetovanje pri izbiri gradiva) ter ustrezen odnos do otrok in staršev, poznavanje ciljni skupini namenjene tekoče založniške produkcije knjižnega in avdiovizualnega gradiva ter prosto dostopnih virov na

internetu, sposobnost vrednotenja knjižničnega gradiva za otroke, poznavanje otrokovega razvoja, poznavanje otroške literature in načinov razvoja predbralne pismenosti, poznavanje pedagoških metod za delo z otroki, poznavanje razvojnih potreb otrok in razvoja bralne pismenosti, poznavanje potreb in dela z uporabniki s posebnimi potrebami, poznavanje sodobne kulture za otroke, poznavanje sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije, priprava, organizacija in izvedba dogodkov, vključno z usposabljanji za predšolske otroke in starše ter druge odrasle, ki skrbijo za razvoj otrok (bibliopedagoško delo).

5 BIBLIOPEDAGOŠKA DEJAVNOST

5.1 ZAKONSKE DOLOČBE, STANDARDI, PRIPOROČILA IN SMERNICE

»Bibliopedagoška dejavnost je načrtna izobraževalna, vzgojna in motivacijska aktivnost za razširjanje znanja o vrstah informacijskih virov, poti do njih in njihovi uporabi za samostojno, uspešno, učinkovito in etično rabo informacij.« (Steinbuch, 2010, str. 62) Bibliopedagoško delo je ena izmed pravic uporabnikov, določena z Zakonom o knjižničarstvu (2001), ki je bil sprejet leta 2001, leta 2015 pa spremenjen in dopolnjen. Ta v 8. členu določa: »Uporabniki imajo pravico do brezplačnih osnovnih storitev, kot so:

- izposoja gradiva,
- posredovanje informacij o gradivu in iz gradiva,
- bibliopedagoško delo.«

Knjižničarji poskušamo z bibliopedagoškimi dejavnostmi spodbujati bralne navade že v zgodnjem predbralnem obdobju otrok. IFLA smernice vključujejo v ciljne skupine, katerim je namenjena knjižnica za otroke, dojenčke in malčke, predšolske otroke, šolske otroke do trinajstega leta, skupine s posebnimi potrebami, starše skrbnike in druge odrasle, ki delajo z otroki, knjigami in mediji. »Poslanstvo mladinske knjižnice je služiti kot informacijsko, učno in kulturno središče, ki pridobiva in zagotavlja pomemben dostop do informacij, programov in storitev, ki so prilagojene različnim starostim in sposobnostim ter so podane v jezikih, ki so relevantni za otroke, njihove družine in skrbnike znotraj večkulturne skupnosti. Pri uresničevanju poslanstva je bistveno spodbujanje pismenosti, učenja in branja.« (IFLA smernice za knjižnične storitve za otroke, stare med 0 in 18 let, 2019)

Ena izmed pomembnih strategij Knjižnice Pavla Golie Trebnje je tudi organiziranje knjižnične in knjižne vzgoje za skupine otrok. Na ta način knjižnica načrtno skrbi za večjo uporabo knjižnične zbirke ter podobo in vidnost knjižnice v javnosti (Knjižnica Pavla Golie Trebnje, 2019, str. 14). Knjižna vzgoja otroke postopno oblikuje v bralce in uporabnike knjig – leposlovnih in poučnih. Knjižnična vzgoja pa je sistematično usmerjanje otrok v samostojne uporabnike knjižnice in knjižničnega gradiva skupaj z ustreznimi knjižničnimi pomagali, kot so katalogi, leksikoni, enciklopedije, priročniki, bibliografije, slovarji, atlasi ipd. (Jamnik, 1994, str. 12).

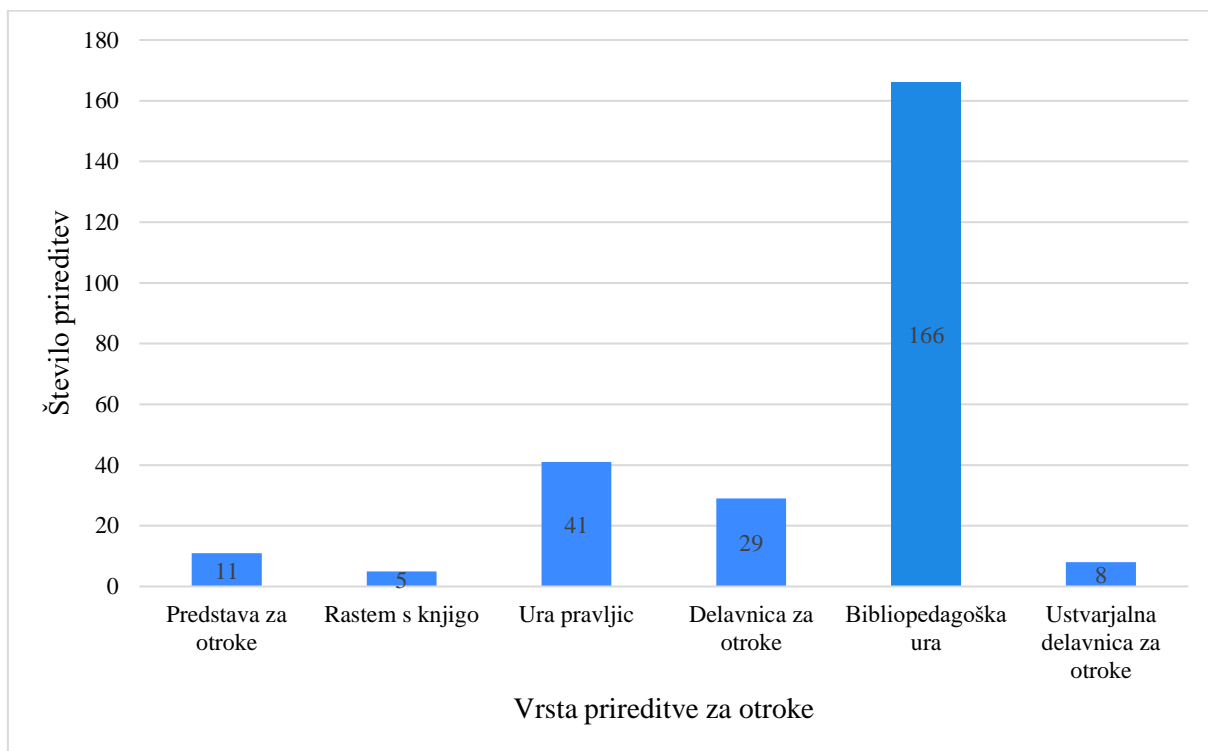
Z izvajanjem bibliopedagoške dejavnosti se uresničujeta predvsem dve knjižnični vlogi, opisani v Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice. Prva vloga knjižnice je razvoj predbralne pismenosti, druga pa bralna kultura in bralna pismenost otrok. Obe vlogi pripomoreta k pridobivanju koristi za posameznika, lokalno skupnost, družbo in državo. Knjižnica z bibliopedagoško dejavnostjo na ta način uresničuje doseganje višje ravni otrokovega razvoja, predbralne, bralne in drugih pismenosti, kot osnova za višjo raven bralne, vizualne in multimodalne pismenosti, višje ravni učnih dosežkov v šoli in v vseživljenjskem učenju, izenačevanju pogojev za razvoj predbralne pismenosti vseh predšolskih otrok, privzgojenemu pozitivnemu odnosu do branja in služi kot podlaga za razvoj bralnih navad, kakovostno preživljanje prostega časa in medkulturno razumevanje (Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice, 2019).

V raziskavi za doseganje standardov razvojnih usmeritev iz Standardov za splošne knjižnice, veljavnih v obdobju 2005–2017, primeri storitev, ki so jih izvajale knjižnice, kažejo na raznovrstnost oblik in namenov ter pestro ponudbo. Knjižnice so dale najvišjo prioriteto storitvam za otroke ter storitvam za spodbujanje branja in pismenosti (Aupič idr., 2018).

5.2 OBLIKE BIBLIOPEDAGOŠKE DEJAVNOSTI V KNJIŽNICI PAVLA GOLIE TREBNJE

V nadaljevanju so predstavljene nekatere izmed najpogostejših dejavnosti za spodbujanje branja in širjenje bralne kulture med otroci, ki jih izvaja Knjižnica Pavla Golie Trebnje. Količinski podatki, navedeni v naslednjih podpoglavjih, izhajajo iz letnega poročila Knjižnice Pavla Golie Trebnje (2023) za leto 2022. V letu 2022 smo v knjižnici izvedli mnogo različnih dejavnosti za otroke, tako v obliki prireditev, kot v obliki drugih dejavnosti, kot so bralne

značke, kvizi, uganke ipd. V Knjižnici Pavla Golie Trebnje so prireditve za otroke oziroma mlade bralce pomembna oblika dela, ki jo namenjamo svojim uporabnikom in z njo nadgrajujemo osnovno dejavnost knjižnice. Strinjamo se z avtorico Logar (2006, str. 104), ki pravi, da je želja s prireditvami otrokom tudi že v najzgodnejšem obdobju približati knjige, njihove estetske in doživljajske vrednote, da bi k svojim bralcem pripeljali svet ustvarjalcev, da bi jih prijazno povabili v knjižnico in jim predstavili vse njene razsežnosti.

Slika 1: Število prireditev za otroke v Knjižnici Pavla Golie Trebnje v letu 2022

5.2.1 Ure pravljic

Ure pravljic so redna bibliopedagoška dejavnost, ki se na vsaki enoti Knjižnice Pavla Golie Trebnje izvaja dvakrat mesečno od oktobra do aprila. Vabljeni so otroci od 4. do 10. leta starosti. Lahko pridejo sami ali z odraslimi spremljevalci, ki so na uri pravljic lahko tudi prisotni. V letu 2022 smo izvedli 41 pravljjičnih ur, katere je obiskalo 966 poslušalcev. Program pravljjičnih uric oblikujeta in izvajata dve knjižničarki, ki glede na izbiro pravljice, prilagodita tudi način njene izvedbe. Na primer: pripovedovanje na pamet, glasno branje, ob slikanici ali brez, z lutkami, ilustracijo, glasbo, gibom in podobno. Avtorica Mlakar (2011, str. 39) poudarja, da znotraj različnih ciljnih usmeritev, s katerimi ustanove vključujejo uro pravljic v svoje programe, »prinaša koncept knjižničnih pravljjičnih ur svojo specifikko tako na programskem kot

izvedbenem nivoju. V njeno središče je namreč postavljena knjiga in knjižnica, knjižničar pa s posredovanjem umetniške besede (v nadaljevanju »žive besede«) hkrati izvaja tudi knjižno, književno in knjižnično vzgojo. Prav možnost sprotnega branja, izbiranja in predstavljanja kakovostnih literarnih besedil za različne starostne skupine otrok je knjižničarjeva izhodiščna prednost, ki mu zagotavlja kompetenten, celosten in zaokrožen pogled, ko se razgleduje za primerno zgodbo v slikanicah, ilustriranih knjigah za otroke ali zbirkah avtorskih in ljudskih pravljic.«

5.2.2 Bibliopedagoške ure

V knjižnici izvajamo bibliopedagoške ure kot eno izmed oblik bibliopedagoških dejavnosti, pri kateri na obisk v knjižnico povabimo vrtčevske in šolske skupine do 5. razreda. Če knjižnica ni locirana v neposredni bližini vrtca ali šole, se lahko dogovorimo za obisk knjižničarke v njihovih prostorih. Ker omenjeno dejavnost izvajamo v sodelovanju z vrtci in šolami, bibliopedagoške ure v svoje kroge pripeljejo tudi tiste obiskovalce, ki se ne udeležujejo drugih rednih dejavnosti knjižnice.

Med bibliopedagoško uro knjižničarke otrokom predstavijo dejavnosti knjižnice, opišejo postopek, s katerim lahko postanejo člani knjižnice, seznanijo jih z vrstami knjižničnega gradiva, pokažejo jim, kako poiščejo gradivo, kako ga uporabljajo, pokažejo jim, kako si lahko samostojno izposojajo in vračajo knjige in drugo knjižnično gradivo, otroci spoznajo pravila obnašanja v knjižnici in se naučijo, kako ravnati s knjigami. Po tem pa prisluhnejo zgodbi.

V letu 2022 smo izvedli dva sklopa bibliopedagoških ur. Enega v spomladanskem in enega v jesensko-zimskem času. Dejavnost je potekala dopoldne, med 8. in 12. uro, oziroma po dogovoru z vzgojiteljicami in učiteljicami. Bibliopedagoške ure sta izvajali dve zaposleni. Pripravljene so bile tematske bibliopedagoške ure, ki so bile zelo lepo sprejete tako pri otrocih, kot tudi pri vzgojiteljicah in učiteljicah. V spomladanskem času smo pripravili bibliopedagoško uro o Eli Peroci (ob 100. obletnici njenega rojstva), žuželkah in o pomladi. V jesenskem času pa smo se pogovarjali o polhah, jesenskih pridelkih in o zimi. Nekaj bibliopedagoških ur smo izvedli tudi v sodelovanju z drugimi pravnimi osebami, ki so v sklopu počitniških delavnic za otroke svojih zaposlenih obiskali knjižnico (Zdravstveni dom Trebnje, Dom starejših občanov Trebnje in druge). Izvedli smo 166 bibliopedagoških ur, na katerih je sodelovalo 3.773 udeležencev. 97 izvedb je bilo namenjenih vrtčevskim skupinam, 69 pa šolskim razredom.

5.2.3 Rastem s knjigo

Knjižnica Pavla Golie Trebnje vsako leto na pobudo Ministrstva za šolstvo in šport, Ministrstva za kulturo ter Javne agencije za knjigo RS izvaja projekt, namenjen sedmošolcem vseh osnovnih šol, ki organizirano obiščejo najbližjo splošno knjižnico. Glavni cilj projekta je spodbujanje bralne kulture in predstavitev uporabe knjižnice. Knjižničarji učencem predstavijo zgodovino knjižnice, Pavla Golio in druge domoznanske avtorje, Rastočo knjigo, ponudbo in storitve naše knjižnice, sistem COBISS+ ter kakovostne mladinske romane. Projekta se je v šolskem letu 2021/22 udeležilo 256 otrok.

5.2.4 Predstave za otroke

V okviru dogodkov, kot so dan knjižnice, zaključki bralnih značk za otroke (Jurčkov nahrbtnik in Vesolje bralnih zakladov), ur pravljic in drugih projektov v knjižnici, organiziramo tudi predstave za otroke, lutkovne in dramske predstave, v lastni izvedbi ali z zunanjimi izvajalci. Vseh predstav se je v lanskem letu udeležilo 540 otrok.

5.2.5 Delavnice za otroke

Cilj različnih delavnic, ki jih organizira Knjižnica Pavla Golie Trebnje je, da otroci obiskujejo knjižnico, se udeležujejo naših aktivnosti in kakovostno preživljajo svoj prosti čas. V letu 2022 smo izvedli računalniške delavnice Tynker, kjer so otroci, stari od 7 do 11 let, skozi igro spoznavali logiko kodiranja in utrjevali enostavne angleške besede. Knjižnica sodeluje tudi z društvom Tačke pomagačke. Strokovno usposobljeni vodniki s pomočjo terapevtskih psov pomagajo premostiti otrokove težave pri branju. Knjižnica organizira tudi ostale delavnice, kot so joga za otroke, predstavitev eksotični živali in podobno. Vseh delavnic se je v letu 2022 udeležilo 380 otrok.

5.2.6 Ustvarjalne delavnice in knjižne stojnice

Knjižničarji poskušamo svojo dejavnost predstaviti tudi lokalni javnosti, ki običajno knjižnice ne obiskuje, zato smo se tudi v letu 2022 podali izven svojih prostorov in v sodelovanju z lokalno skupnostjo za otroke pripravili knjižne stojnice z ustvarjalnimi delavnicami. Knjižnica

vsako leto sodeluje na prireditvah v sklopu občinskega praznika, na prireditvah v okviru tedna mobilnosti in podobno. Tovrstnih ustvarjalnih delavnic se je v letu 2022 udeležilo 519 otrok.

Kadar smo knjižničarji dejavni izven knjižničnih prostorov, v namen boljše prepoznavnosti in promocije, pogosto pripravimo tudi tematske fotografske kotičke s promocijskim stojalom knjižnice.

Slika 2: Fotografski kotiček

5.2.7 Mesečne uganke

V knjižnici vsak mesec objavljamo knjižne uganke. Otroci lahko mesečno uganko rešujejo tudi preko spletne strani, s spletno verzijo mesečne uganke. V letu 2022 smo prejeli 1.388 rešitev, od tega 87 spletnih. Izžrebali smo 72 nagrajencev na vseh naših enotah in med spletnimi reševalci.

5.2.8 Jurčkov kovček

Jurčkov kovček je bralno-ustvarjalni projekt, ki je namenjen otrokom do 10. leta, lahko pa sodelujejo tudi starejši otroci. Zanimivo oblikovane kovčke ponujamo na vseh enotah knjižnice, v njih se nahaja material za ustvarjanje in tematsko ustrezne knjige, ki otroke spodbujajo k ustvarjanju in razmišljanju o prebranih vsebinah. V letu 2022 smo zabeležili 131 izposoj Jurčkovega kovčka.

5.2.9 Jurčkov nahrbtnik

Jurčkov nahrbtnik je projekt spodbujanja družinskega branja in traja od začetka oktobra do konca marca. Namenjen je otrokom med 2. in 8. letom starosti. Otroci ob pomoči staršev preberejo 6 knjig. Na podlagi prebranega naredijo ilustracijo ali odgovorijo na preprosta vprašanja. Za vsako prebrano knjigo prejmejo Jurčkovo štampljko. Povabilu k skupnemu branju se je odzvalo veliko število družin, v letu 2022 je bilo 88 sodelujočih otrok.

5.2.10 Vesolje bralnih zakladov

Vesolje bralnih zakladov imenujemo počitniško bralno značko. Mladi bralci morajo iz »vesoljske omare« prebrati vsaj 4 knjige. Projekt je namenjen otrokom, starim od 9 do 15 let. Bralna značka poteka v času poletnih počitnic, od junija do konca avgusta. Vesolje bralnih zakladov je v letu 2022 uspešno opravilo kar 90 mladih bralcev. Naša knjižnica s tem projektom spodbuja branje mladih med počitnicami.

5.2.11 Igroteka

Knjižnično ponudbo širimo tudi z igralnim gradivom knjižnice, avtorica Matijević (2006, str. 197) meni, »da z njim hkrati v knjižnico privabljam tudi starše z otroki, ki jih morda z običajno ponudbo ne bi pritegnili.« V Krajevni knjižnici Mirna smo s septembrom 2022 uporabnikom omočili izposojlo skrbno izbranih igrač, tako imenovano Igroteko. Odziv uporabnikov na Igroteko je zelo pozitiven, to beležimo tudi pri izposoji igrač, ki vztrajno raste. Avtorica Matijević (2006, str. 196) poudarja socialno vlogo igrač v knjižnici, vsi argumenti namreč dokazujejo, da so igrače enakovredno knjižnično gradivo.

6 VPLIV BIBLIOPEDAGOŠKE DEJAVNOSTI V SPLOŠNI KNJIŽNICI PAVLA GOLIE TREBNJE NA ŠIRJENJE BRALNE KULTURE MED OTROCI

6.1 BIBLIOPEDAGOŠKE URE V KNJIŽNICI PAVLA GOLIE TREBNJE

Ker so bibliopedagoške ure v Knjižnici Pavla Golie Trebnje dejavnost, s katero dosežemo največ otrok, se bomo v nadaljevanju posvetili tej temi. Namen bibliopedagoških ur je seznaniti

otroke s samo knjižnico, jim predstaviti kaj so knjige in kako z njimi ravnamo, jim pokazati različne vrste knjig (glede na starostno obdobje), predstaviti različne žanre knjig ter jih naučiti odgovornosti pri izposoji in vračilu knjige. Otroke navajamo k samostojni uporabi knjižnice in knjižničnih pomagal (slovarjev, enciklopedij, bibliografij, leksikonov). Predstavimo jim Oddelek za otroke in mladino in razložimo, zakaj so nekatere knjige na leposlovju in druge na oddelku s strokovnim gradivom. Najobsežnejši del bibliopedagoške ure predstavlja pripovedovanje pravljice.

Branje ali pripovedovanje pravljice se nam zdi zelo pomemben del bibliopedagoške ure. Avtorica Mlakar (2011, str. 42) navaja namen posredovanja pravljice kot »žive besede« v splošni knjižnici:

- »nudi otrokom estetski užitek ob literarnih in likovnih umetniških stvaritvah ter skupinsko izkušnjo ob doživljanju literature;
- uvaja otroke v svet literature preko knjige in knjižnice;
- pomaga pri razumevanju socialnih odnosov in družbe nasploh;
- spodbuja oklevajoče bralce, socialni in spoznavni razvoj, zanimanje za kulturno dediščino, razumevanje drugih kultur;
- razvija pozornost, umetnost poslušanja, ustvarjalno domišljijo, literarni okus, besedišče.«

Zato v Knjižnici Pavla Golie Trebnje vsako leto skrbno načrtujemo potek bibliopedagoških ur. Pomembno je, da je tema vsako leto drugačna, aktualna, zanimiva in privlačna za otroke. Otroci so namreč v središču našega dela, Za uspešno izpeljano bibliopedagoško uro so potrebni njihovo sodelovanje, zanimanje in radovednost. Zato je pred izvedbo nujen tehten razmislek, saj le tako bibliopedagoško delo doseže svoj namen.

6.1.1 Načrtovanje

Bibliopedagoško delo zahteva dobro načrtovanje in pripravo. Pripovedovanje je umetnost, ki zahteva čas, poznavanje tehnike pripovedovanja in izkušnje. »Bolj ko je skupina poslušalcev neznana, bolj ko je odnos med pripovedovalcem in poslušalcem formalen, več priprave in izkušenj pripovedovalec potrebuje za pripovedovanje.« (Mlakar, 2011, str. 44)

Tuji avtorji Isbell idr. (2004) so v svoji študiji primerjali metodi branja in pripovedovanja zgodb. Čeprav sta si pripovedovanje in branje zgodb vsebinsko podobni metodi, se v svojem procesu bistveno razlikujeta. Rezultati te študije kažejo prednosti ene in druge metode. Združevanje obeh pristopov pa bi lahko zagotovilo močne literarne izkušnje, ki bi vplivale na razvoj jezika in razumevanje zgodbe pri majhnih otrocih.

Za izvedbo bibliopedagoške ure Barvita košara jeseni je bil čas priprave 10 ur. Razdeljen je bil na več dni, medtem so se ideje nadgrajevale in izpopolnjevale. Priprava je vključevala izbor teme, literature, programa, pripravo uvodnega in veznega besedila, pripravo gradiva in izdelavo pripomočkov, lutk in drugega materiala. Sledila je vaja pripovedovanja in merjenje časa trajanja. Bibliopedagoška ura traja od 45 do 60 minut.

Pri pripravi smo se opirali na nekatera izhodišča oziroma priporočila dobro pripovedljive zgodbe. Značilnosti dobro pripovedljive zgodbe so zanimiva/inovativna tema, dobro izpeljana zgodba z razvidnim potekom dogodkov in s klasično sintetično zgradbo (zaplet, vrh in pomirljiv konec) brez liričnih opisov, zastranitev, vzporednih zgodb, razmišljanj, komentarjev. Prav tako je pomemben živahen in dinamičen pripovedni stil, izčiščen in ne prezahteven jezik, verjetna karakterizacija likov, dobri dialogi, humor in ustreznost glede na otrokovo starost in interes (Mlakar, 2011, str. 43).

6.1.2 Promocija bibliopedagoške dejavnosti

»Knjižnica si veljavo ustvarja z vsebino in obsegom svojega dela, a k njeni prepoznavnosti pomembno pripomore tudi njen videz, ta pa je v veliki meri odvisen od ustreznosti prostorov.« (Kramberger, 2006, str. 60) Kljub temu, da ima knjižnica Trebnje veliko prostorskih izzivov, pa obstajajo različni načini za izboljšanje knjižnične podobe. Avtorica Kramberger (2006, str. 60) navaja, da so to predvsem lično oblikovana gradiva, ki jih lahko knjižnica ponuja uporabnikom, vabila, predstavitve knjižice, letaki, zgibanke, izkaznice, ovratni trakovi in podobno. V Knjižnici Pavla Golie Trebnje promocijsko gradivo pripravljamo v programu za grafično oblikovanje Canva. Objavljamo ga v tiskani in digitalni obliki. Tiskana vabila so na voljo uporabnikom na vseh enotah in na zunanjih oglasnih površinah, digitalno gradivo pa pošiljamo po e-pošti ter objavljamo na spletni strani knjižnice, v lokalnih medijih in na družabnih omrežjih.

»Promocija je tisti element marketinga, ki knjižnico predstavlja širši javnosti in jo informira o tem, zakaj neka knjižnica sploh obstaja ter kaj in kako prispeva v družbeno okolje. Marketing je dejavnost, s katero neposredno tržimo knjižnične storitve in pridobivamo sredstva za knjižnične dejavnosti.« (Nagode, 2005, str. 136) V našem primeru je promocija usmerjena k poudarjanju pomena bralne kulture med predšolskimi in šolskimi otroci. Knjižnica Pavla Golie Trebnje ob zaključku pravljicnih ur, Jurčkovega nahrbtnika (projekt spodbujanja družinskega branja) in poletne bralne značke Vesolje bralnih zakladov s personaliziranimi vabili povabi sodelujoče otroke na zaključne prireditve, kjer nagrajenci z namenom dodatne spodbude prejmejo tudi simbolična darila za sodelovanje pri knjižničnih projektih.

6.1.3 Partnerstvo in sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi organizacijami

Sodelovanje in povezovanje z drugimi organizacijami ter povezovanje med knjižnicami sta med drugim dva strateška cilja, navedena v Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022-2027 (2022). Knjižnica z drugimi ustanovami vzpostavi partnerstva in s prepletanjem poslanstev oblikuje skupne storitve ter tako izboljšuje svojo učinkovitost in učinkovitost partnerske institucije. Razvoj bralne kulture krepi tudi povezovanje splošnih in šolskih knjižnic na podlagi sistemskih rešitev na področju bibliopedagoških dejavnosti.

»Knjižnica polnokrvno zaživi, kadar je povezana s svojim okoljem. Ugled ji večajo dovtetnost za pobude od zunaj, sodelovanje s sorodnimi, predvsem pedagoškimi ustanovami, ter organizacijami in gibanji, ki v svoje programe vključujejo kulturno vzgojo otrok in mladine. Kot matična ustanova s svojimi izkušnjami strokovno podpira prizadevanja za širjenje bralne kulture v najširšem pomenu besede.« (Kramberger, 2006, str. 61)

»Partnerstvo in sodelovanje ima za knjižnico tudi promocijski učinek in dviga njen ugled.« (Vilar idr., 2017, str. 58) Knjižnica vabilo na bibliopedagoške ure po elektronski pošti pošlje 5 vrtcem in 5 šolam ter njihovim podružnicam iz vseh občin soustanoviteljic. Na vabilu navedemo do 3 razpoložljive teme. V jesenskem času smo jim ponudili tri naslove: Kaj ima polh najraje, Barvita košara jeseni in Starka zima. Posamezna skupina si je lahko izbrala samo eno temo. Za datum in kraj izvedbe smo se z vsako skupino dogovorili preko elektronske pošte. Avtorji Vilar idr. (2017, str. 58) v raziskavi ugotavljajo, da »v smislu vplivanja na bralno pismenost in bralno kulturo vidijo knjižničarji možnosti predvsem v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi organizacijami ter neposredno z lokalnim okoljem (npr. načrtno delo na

domoznanskem področju, vključenost v turistično ali kulturno ponudbo kraja), pri čemer se načrtno promovira knjigo in branje.«

»Sodelovanje z vsakim od teh sektorjev skupnosti prinaša dodatne vrednosti, zlasti ko je namenjeno dejavnostim, ki spodbujajo promocijo branja za otroke in njihove družine ali soočanju z ovirami glede same dostopnosti. Knjižnica bo z osveščanjem partnerjev znotraj skupnosti razširila svoje možnosti za doseganje novega občinstva in pridobivanje potencialnih uporabnikov. To lahko pripelje do razvoja in zagotavljanja novih in izboljšanih storitev, ki bodo pomagale zadovoljevati potrebe otrok in družin iz skupnosti. Vključevanje organizacij lokalnih skupnosti mladinskim knjižničarjem ponuja možnost, da:

- natančno določijo profil otrok, ki so jim storitve namenjene,
- na lokalni ravni določijo potrebe in prioritete članov skupnosti, ki so jezikovno, ekonomsko in kulturno raznoliki,
- zagotovijo promocijske priložnosti za nove in obstoječe programe tako v knjižnici kot v partnerskih organizacijah,
- sklepajo partnerstva, ki dobro služijo vsem udeleženiim.« (IFLA smernice za knjižnične storitve za otroke, stare med 0 in 18 let, 2019)

6.2 PRIMER BIBLIOPEDAGOŠKE URE BARVITA KOŠARA JESENI

V nalogi se bomo osredotočili na bibliopedagoško uro z naslovom Barvita košara jeseni. Bibliopedagoška ura je bila, z namenom posredovanja čim več knjižničnih informacij, razdeljena na razgibane elemente oziroma vsebinske sklope, ki so opisani v naslednjih podpoglavjih.

6.2.1 Predstavitev knjižnice

Obisk v knjižnici smo začeli s predstavitvijo knjižnice in knjižnične zbirke, sprehodili smo se tudi med policami. Otrokom smo predstavili način izposoje ter postavitve in iskanje gradiva. Z najmlajšimi otroki smo spregovorili še o ravnanju s knjigami. V nadaljevanju smo poskušali v potek bibliopedagoške ure zajeti čim več dejavnikov za motiviranje in dobro sledenje bibliopedagoški uri.

6.2.2 Seznaiter s poučnimi knjigami

Temo bibliopedagoške ure smo na začetku povezali z naravoslovjem, pogovarjali smo se o letnih časih, delu na vrtu, vrtnarjenju in pridelkih ter potrebnih orodjih. Otroke smo vprašali, ali so že sodelovali pri vrtnih opravilih, ali že vrtnarijo sami ali s pomočjo staršev in ali mislijo, da jim pri tem lahko pomagajo tudi knjižničarke oziroma lahko v knjižnici izvedo kako vrtnariti. Na tem mestu jim je knjižničarka predstavila poučne knjige na temo vrtnarjenja, tako za najmlajše kot za malo starejše. Skupaj smo jih pregledali, v njih poiskali odgovore na vprašanja, ki so se porajala otrokom in se pogovarjali o videnem in prebranem. Tako so se otroci seznanili s poučnimi knjigami.

Avtorice Marjanovič idr. (2022, str. 69) poudarjajo, da poleg različnih umetnostnih besedil lahko odrasli otrokom bere tudi neumetnostna besedila. V to skupino spadajo različne otroške poučne knjige in priročniki (v našem primeru na temo vrtnarstva), različna navodila ali opisi postopkov ter različni plakati in podobno gradivo. »Branje neumetnostnih besedil, kot so poučne knjige, otroke spodbuja k rabi nekaterih drugih zmožnosti. Besedila poučnih knjig namreč vsebujejo veliko informacij in dejstev, ki jim mora otrok slediti, jih razumeti in med sabo povezovati. Informacije so v takih knjigah podane sistematično, kar pri otroku spodbuja kasnejše analitično mišljenje.« (Marjanovič idr., 2022, str. 69)

6.2.3 Simbolna igra

V nadaljevanju smo s pomočjo improviziranega vrta v škatli pripravili mesto za sajenje. Vendar ne tako enostavno, knjižničarka je v nadaljnji pogovor vključila uganke o pridelkih. Ob pravilni rešitvi uganke smo v improvizirani vrt v posadili seme tiste zelenjave, ki smo jo ugotovili s pomočjo uganke.

Slika 3: Improvizirani vrt z ugankami o različnih vrtninah

Ta del vsebuje elemente simbolne igre. »Otrok v simbolni igri pretvarja resnične predmete oziroma igrače v predmete iz zgodbe, sebe in soigralce pretvori v junake ali junakinje iz zgodbe, ko jim pripiše vlogo in z njo povezane dejavnosti, misli in čustva, medsebojne odnose.« (Marjanovič idr., 2022, str. 91)

6.2.4 Uganke

Glede na tematiko smo izbrali uganke o vrtnih pridelkih, s tem smo bibliopedagoško uro popestrili z vznemirjenjem ob ugibanju in iskanju rešitev. »Uganke so primer bralnega gradiva, kjer mora otrok na podlagi namigov in različnih informacij sam najti pravo rešitev. Večina ugank za otroke je kratkih, jasnih in preprostih za branje in razumevanje, pogosto pa imajo tudi izrazit ritem in rime. Besedilo je oblikovano tako, da predstavlja vprašanje, ki ga mora otrok rešiti, pri tem pa pogosto vsebuje izraze z več pomeni ali pa izpušča najbolj jasne vzorčno-posledične povezave. Ko otrok rešuje uganke, razmišlja ustvarjalno, predvideva in se uči reševati probleme.« (Marjanovič idr., 2022, str. 65)

»Uganke pogosto vsebujejo prenesene pomene, primere ali povezave med različnimi področji in idejami, kar otroka spodbuja, da misli tudi izven konteksta in preko dobesednega pomena povedanega. Med reševanjem ugank se otrok uči drugačnega načina izražanja idej s pomočjo besed, kot pri branju ali pripovedovanju zgodb. Uganke pogosto vsebujejo tudi elemente humorja, ki otroka zabavajo in motivirajo za njihovo reševanje.« (Marjanovič idr., 2022, str. 65 in 66)

6.2.5 Izvedba trika

Ko so otroci rešili vse uganke, je knjižničarka zaprla škatlo. Sledil je pogovor o kalitvi semen. Med pogovorom je knjižničarka neopazno obrnila škatlo in tako izvedla trik. Ko je ponovno odprla škatlo (z druge strani), se je na vrtu pojavila pravkar zrasla zelenjava iz filca. Otroci so bili presenečeni in začudeni ter še bolj motivirani za sodelovanje.

Pri ugotavljanju, kateri pridelki so zrasli na našem vrtu, so otroci ob pomoči in dodatnih namigih ugotovili, da koruze, kljub temu, da smo jo posejali, na vrtu ni. Skupaj smo ugotovili, da bi lahko preostali pridelek pred ptiči zavarovali s ptičjim strašilom. V nadaljevanju smo pojasnili njegov pomen na vrtovih in poljih.

6.2.6 Pripovedovanje zgodbe

Za ta tematski sklop smo izbrali pripovedovanje zgodbe, v kateri sta se prepletali dve pravljici, ljudska o repi v različici Repa velikanka pisatelja Alekseja Tolstoja in priredba pravljice o zaljubljenem strašilu, avtorice Helene Kraljič Koncut.

Pripovedovanje zgodbe o zaljubljenem strašilu je potekalo ob manjših lutkah, ki smo jih postavili ob vrt v škatli. Strašilo je rešilo miš pred lačnim mačkom. Miš je v zahvalo prinesla strašilu nova oblačila, ki jih je dobila v omari pri dedku in babici. Strašilo si je želelo nove obleke, ker je bilo zaljubljeno v strašilko s sosednjega polja. Babica in dedek sta lepo urejeno strašilo in gospodično strašilko postavila skupaj in tako sta za vedno skupaj opravljala svoje delo na vrtu. Po pripovedovanju te zgodbe smo se z otroki o zgodbi pogovorili in še posebej poudarili, kako pomembno je, da si med seboj pomagamo in smo za to drug drugemu hvaležni.

Slika 4: Lutke ob pripovedovanju zgodbe Repa velikanka

Sledila je zgodba o repi velikanki. Avtorica Mlakar (2011, str. 43) navaja, da so ljudske pravljice »že po svoji strukturi primernejše za pripovedovanje (zlasti izbori in priredbe za otroke) in so dobrodošla izbira zlasti za pripovedovalca začetnika.« Pred pripovedovanjem te zgodbe smo otroke povabili k razmisleku, kakšne kmetije obstajajo, ugotavljali smo, kdo živi na kmetiji in kaj tam počne. Sledilo je pripovedovanje.

Čeprav sta si pripovedovanje in branje zgodbe vsebinsko podobna, se v svojem procesu bistveno razlikujeta. Ena razlika je v sodelovanju občinstva. Pri pripovedovanju zgodb otroke spodbujamo, da se pridružijo ponavljajočim se besednim zvezam ali refrenom in jim damo možnost, da predlagajo različice v nekaterih prostih elementih zgodbe (Isbell idr., 2004).

Pogovor je potekal tudi s postavljanjem vprašanj. Pomembno je, da sprašujeta tako otrok kot tisti, ki bere. Pomembno je vključevanje otrokovih osebnih izkušenj in njegovega razumevanja vsebine zgodbe v druge dejavnosti, kot so gibanje, risanje, simbolno igranje, samostojno pripovedovanje, oblikovanje scenarija za igro (Marjanovič idr., 2022, str. 45).

6.2.7 Rime, izreki, ponavljanje

Pri postavljanju lutk smo skupaj z otroki naštevali živali in ponavljali frazo: »Vsi skupaj so poprijeli, vlekli, potegnili in pulili, a repa se ni premaknila.« Avtorica Marjanovič idr. (2022, str. 64) poudarja, da so ponavljajoči se vzorci besedila dobro bralno gradivo za spodbujanje govora in širjenje otrokovega besednjaka. Rime pri otroku »spodbujajo zavedanje različnih zvokov in glasov, saj mora otrok za spremljanje rim pozornost z vsebine preusmeriti na vzorce glasov«.

Za zaključek je knjižničarka pridelke s pomočjo lutk ob pripovedovanju zgodbe o repi velikanki pobrala iz škatle. Zgodbo smo obnovili, govorili o medsebojni pomoči in ugotavljali, zakaj je bila miška, kljub svoji majhnosti in drobcenosti, tako pomembna in posebna.

6.2.8 Poznana zgodba

Za Repo velikanko smo se odločili kljub temu, da je precej znana zgodba že med vrtčevskimi otroci. Če povzamemo avtorice Marjanovič idr. (2022, str. 54) otroci pogosto želijo brati

oziroma poslušati iste zgodbe ali pravljice, kar nikakor ne pomeni izgube časa. Ponavljajoče se branje ima zelo veliko pozitivnih učinkov; od učenja in utrjevanja novih težjih besed do razvoja otrokovega besednjaka. Ravno tako, kot to velja za odrasle, drugo ali tretje branje istega besedila poveča njegovo razumevanje.

»Ob prvem poslušanju zgodbe so namreč otroci najpogosteje najbolj pozorni na junake, ki v zgodbi nastopajo, in dogodke, ki so se zgodili, ob naslednjem poslušanju iste zgodbe pa več pozornosti usmerijo na oblikovno, vsebinsko in slogovno strukturo zgodbe. Ko otroci že vedo, kaj se bo zgodilo, se torej lahko v zgodbo bolj poglobijo, pozorni so na podrobnosti in na nove informacije, ki so jih ob prvem branju preslišali, ter oblikujejo povezave med vsebino zgodbe in lastnimi izkušnjami ali pa zgodbami, ki so jih v preteklosti že slišali.« Marjanovič idr. (2022, str. 54)

6.2.9 Lutke

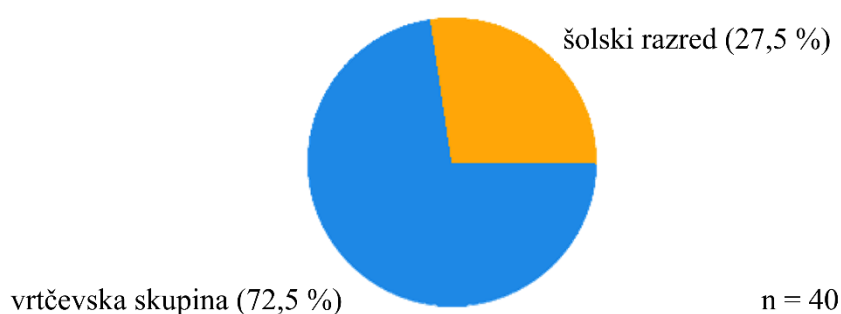
Knjižničarji se zavedamo, da moramo otroke za vsako dejavnost posebej motivirati in jo predstaviti na čim bolj zanimiv način. Lutke iz naše zgodbe so bile izdelane iz filca, velike so bile do 10 cm. Ob pripovedovanju jih postavljamo na mizo eno ob drugo. Avtorica Požar (2016, str. 14) poudarja, da pripovedovanje z lutko ponuja »možnost za kreativno interpretacijo in ustvarjanje magičnega sveta za in z otroki. Gre za pripovedovanje zgodb z lutkami. Otroci se vživijo v lutkovne junake, jih spodbujajo, sprašujejo in like globlje doživljajo.«

Avtorji Krpan idr. (2018, str. 353) v svojem članku poudarjajo pomen uporabe scenske lutke pri interpretaciji književnega besedila. Scenska lutka je zaželena za otroke v nižjih razredih osnovne šole. Lutka služi kot spodbuden pripomoček za branje, z njo pa voditelj delavnice odpira veliko prostora za ustvarjalnost. Igra je otrokom blizu, zato jo je treba pri učenju čim pogosteje uporabljati.

6.3 REZULTATI ANKETE

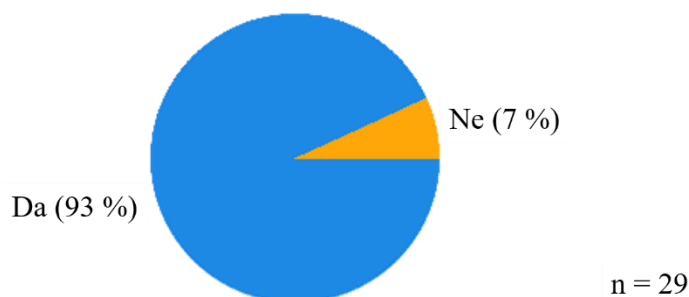
Namen anketiranja vzgojiteljev in učiteljev je bil pridobiti njihov pogled na izvedene bibliopedagoške ure in splošno mnenje anketirancev o vplivu bibliopedagoških ur Knjižnice Pavla Golie Trebnje na spodbujanje bralne kulture med otroci.

Anketo smo izvedli s pomočjo spletnega orodja Ika. Anketa je bila anonimna, saj smo želeli čim bolj iskrene odgovore. V lanskem letu smo v knjižnici, v sodelovanju z vrtci in šolami, izvedli 166 bibliopedagoških ur. Odziv vzgojno-izobraževalnih organizacij na naše povabilo je bil presenetljiv. V vseh zainteresiranih skupinah je bila izvedba nemogoča. Upoštevali smo vrstni red prijav in anketo izvedli le v tistih skupinah, ki smo jih tudi obiskali. Ciljna skupina je bila ocenjena na 86 vzgojiteljic in učiteljic. Nekatere šole in še zlasti vrtci, uporabljajo le eno kontaktno elektronsko pošto, zato predvidevamo, da spletna anketa ni dosegla vseh ciljnih anketirancev. Na anketo se je odzvalo 40 vzgojiteljic in učiteljic, v celoti pa jo je rešilo 38 anketirancev. Kot prikazuje Slika 5, je na anketo odgovarjalo 29 vzgojiteljic in 11 učiteljic.

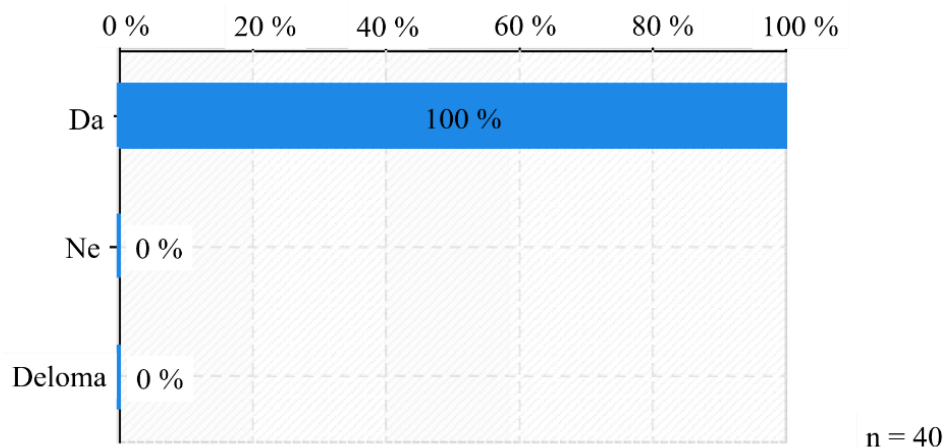
Slika 5: Razmerje anketirancev

Nadalje smo vrtčevske skupine povprašali, če obiskujejo knjižnico tudi izven organiziranih dejavnosti. Zanimalo nas je, ali z bibliopedagoškimi urami dosežemo tudi tiste predšolske otroke, ki drugače knjižnice ne obiskujejo. Šolske skupine knjižnico praviloma obiščejo v okviru organiziranih dejavnosti.

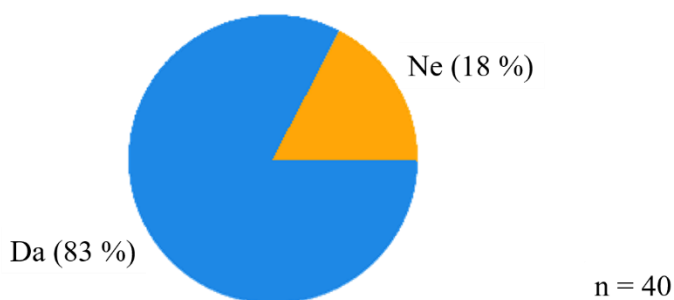
Slika 6: Obisk knjižnice izven organiziranih dejavnosti

Kot prikazuje Slika 6, skoraj vse skupine obiskujejo knjižnico tudi izven organiziranih dejavnosti. Dejstvo, da ena skupina brez povabila knjižnice ne obiskuje, še bolj poudarja pomen rednega izvajanja bibliopedagoške dejavnosti.

Slika 7: Primernost izvedene bibliopedagoške ure starosti otrok

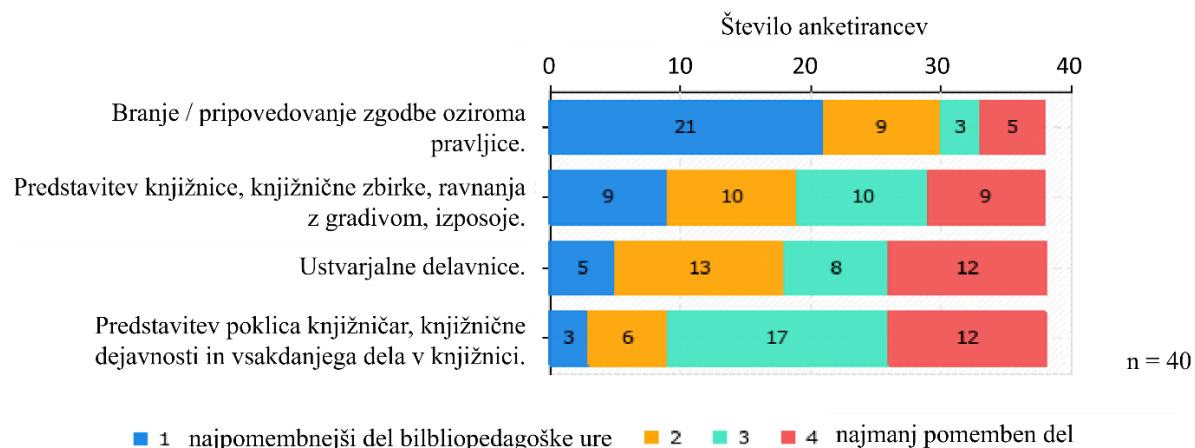
Rezultate o primernosti in prilagojenosti bibliopedagoške ure starosti otrok smo ponazorili s Sliko 7. Vsi anketiranci so ocenili, da so bile bibliopedagoške ure primerne starosti otrok. Na podlagi prejetih odgovorov je možno sklepati, da je bila skrbno pripravljena tematika primerna za vse starosti otrok, katerim so bibliopedagoške ure namenjene, ob upoštevanju, da je bila sama izvedba posameznim starostnim skupinam prilagojena.

Slika 8: Dejavnost po izvedeni bibliopedagoški uri

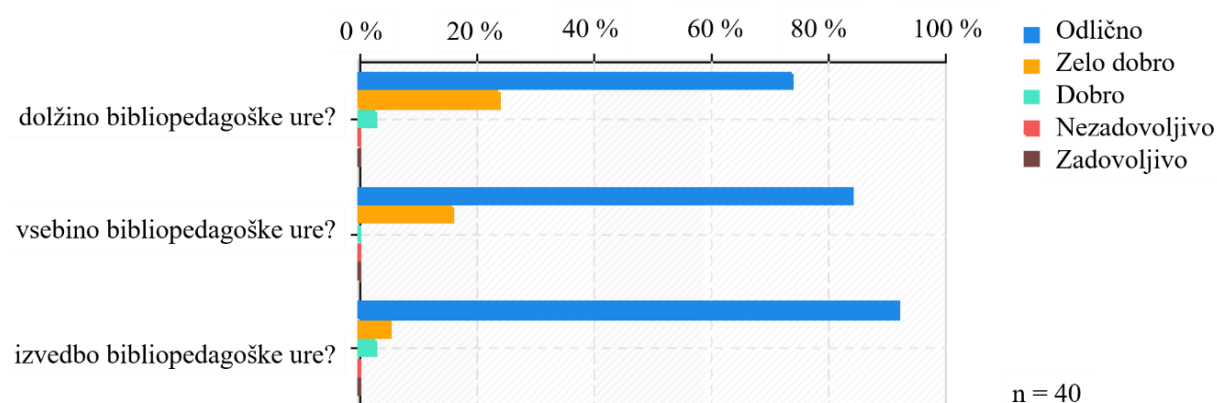
Slika 8 prikazuje delež tistih udeležencev, ki se o obravnavani temi pogovarjajo ali ustvarjajo tudi po izvedeni uri. 18 % oziroma v 7 skupinah se po izvedbi bibliopedagoške ure o slišanih vsebinah kasneje niso pogovarjali. Kar 83 % udeležencev pa se je o temi pogovarjalo in ustvarjalo tudi po izvedeni dejavnosti. Na podlagi prejetih odgovorov je mogoče sklepati, da so

imele bibliopedagoške ure pozitiven vpliv na vzgojno-izobraževalni proces tudi izven knjižničarske dejavnosti.

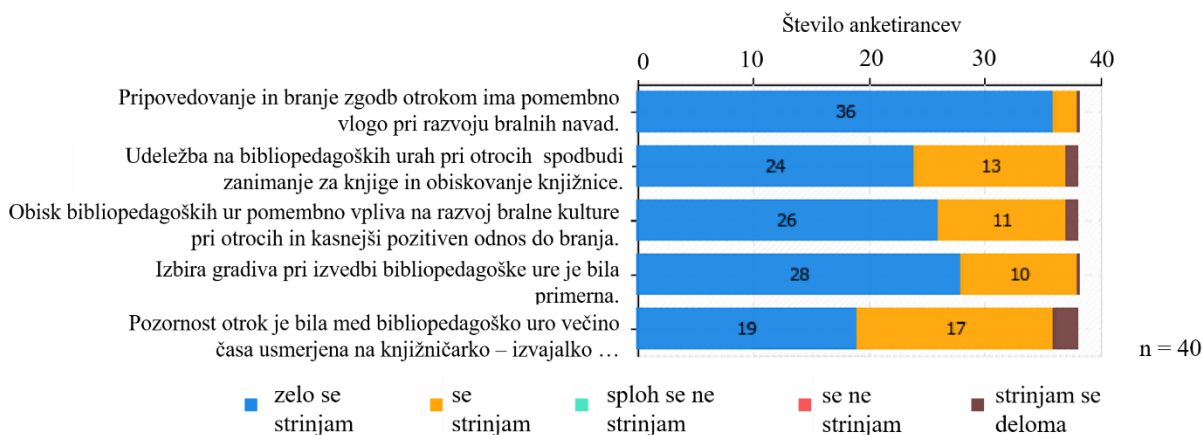
Slika 9: Vsebinski deli bibliopedagoške ure

Ugotavljali smo, kateri vsebinski del bibliopedagoške ure je po mnenju vzgojiteljic in učiteljic najpomembnejši. 21 anketirancev je na prvo mesto vsebinskega dela uvrstilo branje oziroma pripovedovanje zgodbe. Na drugo mesto so uvrstili predstavitev knjižnice, knjižnične zbirke, ravnanja z gradivom, izposoje. Na tretje mesto so postavili ustvarjalne delavnice. Na četrto mesto so anketiranci uvrstili predstavitev poklica knjižničar, knjižnične dejavnosti in vsakdanjega dela v knjižnici.

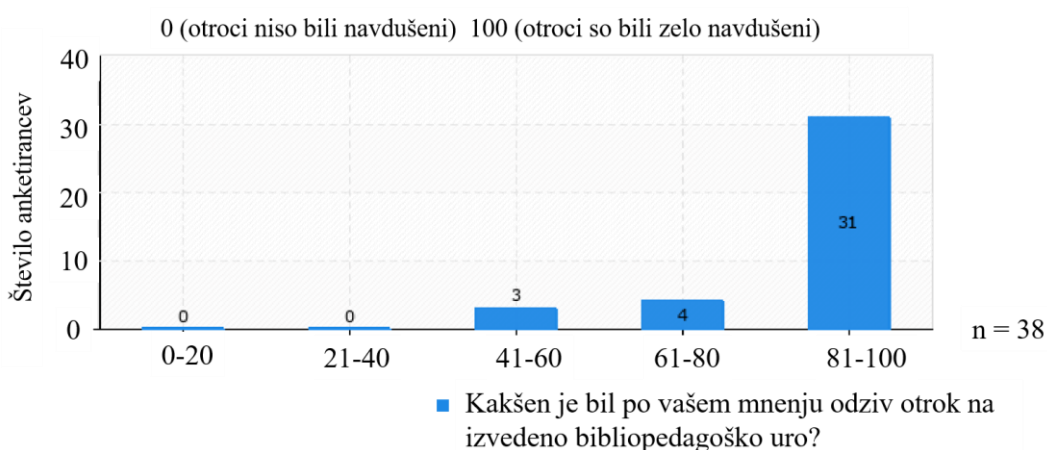
Slika 10: Ocena izvedbe, vsebine in dolžine bibliopedagoške ure

Anketiranci so ocenjevali ustreznost izvedbe, vsebine in dolžine bibliopedagoške ure. Z oceno odlično so najpogosteje ocenili izvedbo bibliopedagoške ure, takoj za njo vsebino, nato dolžino.

Slika 11: Strinjanje z vnaprej podanimi trditvami

Anketirance smo prosili, da z ocenami od »sploh se ne strinjam« do »zelo se strinjam« podajo mnenje o danih trditvah. Analizirane odgovore prikazuje Slika 11. 36 od 40 anketirancev se je zelo strinjalo s trditvijo, da ima pripovedovanje in branje zgodb otrokom pomembno vlogo pri razvoju njihovih bralnih navad. S trditvijo, da udeležba na bibliopedagoških urah pri otrocih spodbudi zanimanje za knjige in obiskovanje knjižnice, se je strinjalo 13 anketirancev, medtem ko se je kar 24 anketirancev zelo strinjalo s podano trditvijo. 26 anketirancev se je zelo strinjalo s trditvijo, da obisk bibliopedagoških ur pomembno vpliva na razvoj bralne kulture pri otrocih in kasnejši pozitiven odnos da branja. Preostalih 11 se je s to trditvijo strinjalo. Izbira gradiva pri izvedbi bibliopedagoške ure je bila primerna, kar je potrdilo 28 anketirancev s trditvijo zelo se strinjam, preostali pa so se strinjali. Anketiranci so tudi potrdili, da je bila pozornost otrok med uro večino časa usmerjena na knjižničarko – izvajalko bibliopedagoške ure.

Slika 12: Mnenje anketirancev o odzivu otrok

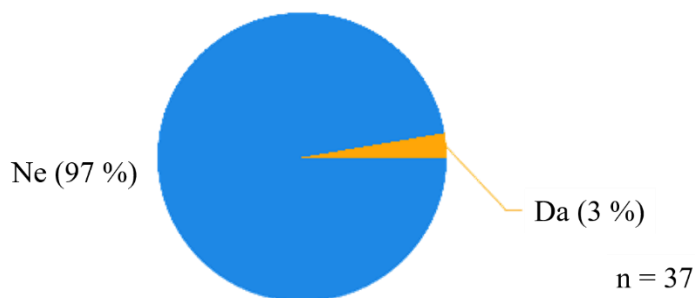
Ker nas je zanimal odziv otrok na izvedeno bibliopedagoško uro, so anketiranci z mersko lestvico od 0 (otroci niso bili navdušeni) do 100 (otroci so bili zelo navdušeni), kot prikazuje

Slika 12, ovrednotili odziv otrok. Ugotovimo lahko, da so bili otroci po mnenju vzgojiteljic in učiteljic zelo navdušeni nad izvedenimi bibliopedagoškimi urami.

Slika 13: Nadaljnja udeležba na bibliopedagoških urah anketirancev

Vsi anketiranci so izrazili željo po nadaljnem sodelovanju, kar prikazuje Slika 14, s čimer bo knjižnica lahko še naprej spodbujala bralno kulturo med otroci. Kakovostne storitve knjižnic, v sodelovanju s sklenjenim partnerstvom, dobro služijo vsem udeleženi in tako lahko pomagajo zadovoljevati potrebe otrok iz lokalne skupnosti.

Slika 14: Odstotek anketirancev, ki želijo oziroma ne želijo sprememb pri bibliopedagoških urah

Anketirance smo vprašali, ali si pri izvajanju bibliopedagoških ur želijo sprememb. Vprašanje je bilo izbirnega tipa, z možnostjo izbire drugega odprtega tipa vprašanja. 97 % anketirancev si sprememb ne želi. 3 % oziroma 1 anketirana oseba (vzgojiteljica) pa je predlagala krajšo zgodbo in enostavnejše sledeče aktivnosti, na primer, risanje, gibanje in podobno. Ena anketirana oseba (učiteljica), je predlagala izvedbo bibliopedagoške ure v zgodnejših dopoldanskih urah, ko so otroci še zbrani in osredotočeni.

Za konec smo anketirance vprašali, ali bi želeli glede izvedbe bibliopedagoških ur še kaj izpostaviti ali priporočiti. Izpostavljamo nekaj mnenj, ki nam dajejo dodatne volje za še boljše pripravo in izvedbo: »do sedaj videno/slišano je bilo vrhunsko pripravljeno«, »ure imate fantastično zastavljene, uvodne motivacije so čudovite«, »učenci jih imajo zelo radi, z veseljem prisluhnejo zgodbam in si jih tudi zapomnijo«. Prepoznamo tudi željo po nadaljnjem sodelovanju »upam, da bomo tudi v bodoče deležni bibliopedagoških ur, saj otroci zelo uživajo ob doživetem prebiranju knjig«

7 RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI

7.1 RAZPRAVA

Iz rezultatov raziskave lahko prepoznamo eno izmed dobrih praks približevanja knjige in knjižnice otrokom ter uspešnega sodelovanja splošne knjižnice z vzgojno-izobraževalnimi institucijami. Odziv na pobudo za sodelovanje s strani šol in vrtcev je bil zelo dober. Zato moramo tudi v prihodnje ohraniti in nadgrajevati tovrstno sodelovanje. Vsekakor lahko potrdimo, da si vzgojno-izobraževalne ustanove želijo nadaljnjega sodelovanja v obliki bibliopedagoških ur s Knjižnico Pavla Golie Trebnje.

Po mnenju vzgojiteljic in učiteljic otroci doživljajo izvajanje bibliopedagoških dejavnosti z velikim navdušenjem. Med najpomembnejšo obliko dejavnosti, s katero spodbujamo bralno kulturo, uvrščajo branje oziroma pripovedovanje zgodb, takoj za tem pa predstavitev knjižnice, knjižnične zbirke, ravnanje z gradivom, izposoja. Vzgojiteljice in učiteljice so ocenile, da so bile bibliopedagoške ure primerne starosti otrok. Ravno tako so kot zelo dobro ocenile tudi dolžino, izvedbo in vsebino bibliopedagoške ure. Sklepamo lahko, da obstaja povezava med dobro pripravo in uspešno izvedbo bibliopedagoške ure, ki pusti pozitiven vtis tudi po izvedeni dejavnosti. V večini primerov se namreč po izvedbi o poslušani temi pogovarjajo ali ustvarjajo tudi kasneje v vzgojno-izobraževalnem procesu.

Priprava na izvedbo vključuje tako knjižnično kot knjižno vzgojo. Ne smemo pozabiti tako na leposlovne kot poučne knjige. Knjižničarji se trudimo, da bibliopedagoške ure niso monotona dejavnost, z njo želimo pri otrocih ustvariti pozitivno izkušnjo in jih na ta način navaditi na samostojen obisk knjižnice v prihodnosti.

Opazovali smo le lastno izvedbo bibliopedagoške ure in izvedli anketo s sodelujočimi vrtci in šolami, zato lahko rezultate posplošimo le na območje delovanja Knjižnice Pavla Golie Trebnje. Zavedamo se, da imajo ostale splošne knjižnice specifične potrebe okolja in posebnosti izvajanja bibliopedagoške dejavnosti, vsekakor pa si lahko knjižnice med seboj izmenjujemo primere dobrih praks in pri izvajanju bibliopedagoške dejavnosti stremimo k izboljšavam.

Strinjamo se z avtorji Vilar idr. (2017, str. 112), da delo knjižnic in knjižničarjev mnogokrat temelji na osebni zagnanosti in odnosu do dela. Delo splošnih knjižnic na področju bralne pismenosti in bralne kulture je in bo učinkovito, seveda pa ga je vedno mogoče še izboljšati.

Izvedena raziskava je dobro izhodišče za morebitne nadaljnje raziskovanje vpliva bibliopedagoških dejavnosti na bralne navade pri otrocih. Kar ponujajo se zanimive hipoteze, o katerih bi še lahko razpravljali. Le nekaj takih:

- Otroci so z izvedbami različnih oblik bibliopedagoških dejavnosti (ure pravljic, bibliopedagoške ure, bralna značka za otroke, ...) v Knjižnici Pavla Golie zadovoljni. Tokrat bi anketo izvedli med otroki in ne med pedagoškimi delavci. Lahko bi preverili odziv na različne dejavnosti ali se osredotočili na posamezne.
- Organiziran obisk knjižnice v okviru vrtca ali šole otroke spodbudi h kasnejši naklonjenosti do pristočnega branja in sodelovanja v različnih bralnih okoljih (sodelovanje pri šolski bralni znački, bralnemu in literarnemu krožku, pri različnih bralnih klubih itd.).
- Organiziran obisk knjižnice v okviru vrtca ali šole značilno vpliva (motivira, spodbudi) na kasnejšo odločitev ali posameznik postane uporabnik knjižnice ali ne. Mladino in odrasle bi povprašali ali se obiskov knjižnice v predšolskem obdobju spominjajo in kakšni so ti spomini (prijetni/neprijetni) ter kako je to vplivalo na njihovo sodelovanje s knjižnico po zaključenem primarnem šolanju.

7.2 ZAKLJUČEK

Na podlagi izvedene ankete lahko povzamemo naslednje:

- Bibliopedagoške ure so zaželena oblika spodbujanja bralne kulture med otroci. To dejstvo potrjuje prvo postavljeno hipotezo, saj velika večina anketirancev meni, da ima pripovedovanje in branje zgodb otrokom pomembno vlogo pri razvoju njihovih bralnih

navad in da obisk bibliopedagoških ur pomembno vpliva na razvoj bralne kulture pri otrocih.

- Glede na to, da si anketiranci (100 %) želijo nadaljnega sodelovanja s knjižnico, lahko sklepamo, da so vzgojiteljice in učiteljice z izvedbo bibliopedagoških ur zadovoljne, kar potrjuje hipotezo 2.
- Anketiranci so s pomočjo merske lestvice zelo pozitivno ovrednotili odziv otrok na izvedeno bibliopedagoško uro. Ugotovimo lahko, da so bili otroci po mnenju vzgojiteljic in učiteljic zelo navdušeni nad izvedenimi bibliopedagoškimi urami, kar potrjuje tretjo postavljeno hipotezo.
- Za uspešno izvedbo bibliopedagoške ure sta najpomembnejši dobra priprava in načrt, saj so vsi anketiranci ocenili, da je bila njena vsebinska zasnova primerna starosti otrok, ob upoštevanju, da je bila sama izvedba prilagojena posameznim starostnim skupinam. Z oceno odlično so anketiranci ocenili tudi izvedbo, vsebino in primernost obsega bibliopedagoške ure, kar potrjuje hipotezo 4.

8 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

- Aupič, M., Brenčič, P., Fras Popović, S., Lesjak, B., Podbrežnik Vukmir, B., Vilar, P., Vodeb, G. in Zdravje, A. (2018). *Doseganje razvojnih usmeritev Standardov za splošne knjižnice veljavnih v obdobju 2005–2017: raziskava*. Narodna in univerzitetna knjižnica. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-RZRVWZDG>
- Bošnjak, B. (2006). Mladi potrebujejo knjižnico. V D. Kramberger in M. Logar (ur.), *Splet znanja in domišljije: zbornik ob petdesetletnici mladinskega knjižničarstva v Mariboru: 1953–2003* (str. 79–88). Mariborska knjižnica.
- Farmer, L. in Stričević, I. (2011). *Using research to promote literacy and reading in libraries: guidelines for librarians*. IFLA. <https://repository.ifla.org/handle/123456789/646>
- Haramija, D. in Vilar, P. (2017). Bralna kultura kot pomemben dejavnik razvoja bralne pismenosti. *Otrok in knjiga*, 44(98), 5–16.
- IFLA smernice za knjižnične storitve za otroke, stare med 0 in 18 let. 2. izdaja (revizija smernic iz leta 2003)*. (2019). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-PX3HUH00>
- Isbell, R., Sobol, J., Lindauer, L. in Lowrance, A. (2004). The effects of storytelling and story reading on the oral language complexity and story comprehension of young children.

- Early childhood education journal*, 32(3), 157–163.
<https://doi.org/10.1023/B:ECEJ.0000048967.94189.a3>
- Jamnik, T. (1994). *Književna vzgoja otrok od predbralnega obdobja do 9. leta starosti*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- Knjižnica Pavla Golie Trebnje. (2019). *Strateški načrt Knjižnice Pavla Golie Trebnje 2019–2024*.
- Knjižnica Pavla Golie Trebnje. (2023). *Letno poročilo: poslovno in računovodsko poročilo javnega zavoda Knjižnica Pavla Golie Trebnje za poslovno leto 2022*.
- Kramberger, D. (2006). Razvoj in dejavnost pionirskih knjižnic v Mariboru ter revija *Otrok in knjiga*. V D. Kramberger in M. Logar (ur.), *Splet znanja in domišljije: zbornik ob petdesetletnici mladinskega knjižničarstva v Mariboru: 1953–2003* (str. 11–78). Mariborska knjižnica.
- Krpan, K., Klak Mršič, I. in Cej, V. (2018). Primjena razvojne biblioterapije u radu s djecom i mladima u narodnoj knjižnici. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 61(1), 345–361.
<https://hrcak.srce.hr/file/303898>
- Logar, M. (2006). Prireditve, prizorišče srečanj in ustvarjalnosti. V D. Kramberger in M. Logar (ur.), *Splet znanja in domišljije: zbornik ob petdesetletnici mladinskega knjižničarstva v Mariboru: 1953–2003* (str. 103–138). Mariborska knjižnica.
- MacLean, J. (2008). *Library preschool storytimes developing early literacy skills in children*. State College, Penn State University. <https://amesburylibrary.org/wp-content/uploads/2012/03/Library-Preschool-Storytimes-Article.pdf>
- Marjanovič Umek, L., Fekonja, U. in Hacin Beyazoglu, K. (2022). *Skupno branje odraslih in otrok: otrokov vstop v svet domišljije, čustev, besed in zgodb*. Mladinska knjiga.
- Matijevič, S. (2006). Igrateka. V D. Kramberger in M. Logar (ur.), *Splet znanja in domišljije: zbornik ob petdesetletnici mladinskega knjižničarstva v Mariboru: 1953–2003* (str. 193–204). Mariborska knjižnica.
- Mlakar, I. (2003). Vloga knjižnice. V M. Blatnik Mohar (ur.), *Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja* (str. 84–91). Mladinska knjiga.
- Mlakar, I. (2011). Posredovanje "žive besede" na urah pravljic v splošni knjižnici. *Otrok in knjiga*, 38(82), 38–48. <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-FCSCWZ0P>
- Nagode, A. (2003). Promocijska dejavnost visokošolske knjižnice: primer Knjižnice Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. *Knjižnica*, 47(3), 131–161.
<https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-S12LP8WH>

- Požar, K. (2016). Z lutko do bralne pismenosti. *Didakta*, 25[26](186), 14–16.
<https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-EQ9OI9RY>
- Steinbuch, M. (2010). *Knjižnično informacijsko znanje, Posodobitve pouka v gimnazijski praksi*. Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/projektiess/gradiva/posgim/GRA_Knjiznicno_informacijsko_znanje.pdf
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022-2027*. (2022). Združenje splošnih knjižnic. https://www.knjiznice.si/wp-content/uploads/2022/08/ZSK_Strategija-razvoja-slovenskih-splosnih-knjiznic-2022-2027_oblikovano.pdf
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: (za obdobje 2018–2028)*. (2019). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Vilar, P. (2017). Branje, zaklad življenja: knjižnica in predšolski otrok. V D. Haramija (Ur.). *V objemu besed: razvijanje družinske pismenosti*. (str. 173–184). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. <http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/268>
- Vilar, P., Vodeb, G., Bon, M., Kovač, M. in Južnič, P. (2017). *Proaktivna splošna knjižnica za bralno pismenost in bralno kulturo*. Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1). (2001). *Uradni list RS*, št. 87/2001, 96/2002 – ZUJIK, 92/2015.

PRILOGE:

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Q1 - Bibliopedagoške ure smo se udeležili kot:

- vrtčevska skupina
- šolski razred

(1) Q1 = [1] (vrtčevska skupina)

Q2 - Ali knjižnico (splošno, šolsko, bibliobus) obiskujete tudi izven organiziranih bibliopedagoških dejavnosti?

- Da
- Ne

Q3 - Ali je bila izvedena bibliopedagoška ura primerna starosti otrok?

- Da
- Ne
- Deloma

Q4 - Ali se po izvedeni bibliopedagoški uri z otroki pogovarjate oziroma ustvarjate na temo, obravnavano na bibliopedagoški uri?

- Da
- Ne

Q5 - Posamezne vsebinske dele bibliopedagoške ure razvrstite, po vašem mnenju, od najpomembnejšega (1) do najmanj pomembnega dela (4).

Razpoložljive kategorije:

Razvrščene kategorije:

Predstavitev knjižnice, knjižnične zbirke, ravnanja z gradivom, izposoje.

Predstavitev poklica knjižničar, knjižnične dejavnosti in vsakdanjega dela v knjižnici.

Branje / pripovedovanje zgodbe oziroma pravljice.

Ustvarjalne delavnice.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Q6 - Kako bi ocenili

	Nezadovoljivo	Zadovoljivo	Dobro	Zelo dobro	Odlično
dolžino bibliopedagoške ure?	☐	☐	☐	☐	☐
vsebino bibliopedagoške ure?	☐	☐	☐	☐	☐
izvedbo bibliopedagoške ure?	☐	☐	☐	☐	☐

Q7 - Prosimo, podajte vaše strinjanje oziroma nestrinjanje z naslednjimi trditvami.

	sploh se ne strinjam	se ne strinjam	strinjam se deloma	se strinjam	zelo se strinjam
Pripovedovanje in branje zgodb otrokom ima pomembno vlogo pri razvoju bralnih navad.	☐	☐	☐	☐	☐
Udeležba na bibliopedagoških urah pri otrocih spodbudi zanimanje za knjige in obiskovanje knjižnice.	☐	☐	☐	☐	☐
Obisk bibliopedagoških ur pomembno vpliva na razvoj bralne kulture pri otrocih in kasnejši pozitiven odnos do branja.	☐	☐	☐	☐	☐
Izbira gradiva pri izvedbi bibliopedagoške ure je bila primerna.	☐	☐	☐	☐	☐

Pozornost otrok
je bila med
bibliopedagoško
uro večino časa
usmerjena na
knjižničarko
- izvajalko
bibliopedagoške
ure.

Q8 - Kakšen je bil po vašem mnenju odziv otrok na izvedeno bibliopedagoško uro?

Q9 - Se boste v bodoče še udeleževali bibliopedagoških ur?

Da

Ne

Q10 - Bi pri izvedbi bibliopedagoških ur kaj spremenili?

Ne

Da

IF (2) Q10 = [2] (Da)

Q11 - Kaj bi želeli spremeniti?

Q12 - Bi želeli glede izvedbe bibliopedagoških ur še kaj izpostaviti ali priporočiti?
